

Asia: VN/25323/2021

Luonnos valtioneuvoston huoltovarmuusselonteoksi

Lausunto Utlåtande

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Utlåtande om kapitel 1 Inledning

-

Lausunnot lukuun 2. Kansainvälinen yhteistyö

Utlåtande om kapitel 2 Internationellt samarbete

-

Lausunnot lukuun 3. Huoltovarmuuden toimintaympäristön kehitys ja sen vaikutukset

Utlåtande om kapitel 3 Utveckling av försörjningsberedskapens verksamhetsmiljö och effekterna av denna utveckling

-

Lausunnot lukuun 4. Kansalaisvarautuminen

Utlåtande om kapitel 4 Medborgarnas beredskap

-

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuuden toimintamalli

Utlåtande om kapitel 5 Verksamhetsmodell för försörjningsberedskapen

-

Lausunnot lukuun 5.1.5 Sektorikohtaisen varautumisen lähtökohtia

Utlåtande om kapitel 5.1.5 Utgångspunkter för den sektorsvisa beredskapen

-

Lausunnot lukuun 6. Sotilaallinen huoltovarmuus

Utlåtande om kapitel 6 Militär försörjningsberedskap

-

Lausunnot lukuun 7. Huoltovarmuuden kehittämislinjauksia

7.1 Huoltovarmuuden taloudelliset resurssit

Utlåtande om kapitel 7 Riktlinjer för utveckling av försörjningsberedskapen

7.1. Ekonomiska resurser för försörjningsberedskapen

-

7.2. Huoltovarmuuslainsäädännön ajantasaistaminen

7.2. Uppdatering av försörjningsberedskapslagstiftningen

-

7.3. Sektorikohtainen varautumisen ja yhteistyön kehittäminen sekä osaamisen varmistaminen

7.3. Utvecklande av den sektorsvisa beredskapen och det sektorsvisa samarbetet samt säkerställande av kompetensen

-

7.4. Verkostomallin kehittäminen sekä jatkuvan yhteiskunnallisen vuoropuhelun tarve

7.4. Utveckling av nätverksmodellen och behovet av en kontinuerlig samhällsdialog

-

Lausunnot liitteeseen 1

Utlåtande om bilaga 1

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Övriga allmänna kommentarer om redogörelsen

STTK ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston huoltovarmuusselonteoksi. STTK pitää tärkeänä, että huoltovarmuudesta on laadittu oma selonteko, joka tukee yhteiskunnan varautumista sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittämistä tulevaisuudessa. Selonteon valmistelu parlamentaarisessa yhteistyössä sekä yhteistyössä sidosryhmien kautta on niin ikään omiaan sitouttamaan eri toimijoita huoltovarmuuden kehittämisen tavoitteisiin. STTK ry on osallistunut valmisteluprosessin aikana järjestettyyn sidosryhmätyöpajaan ja korostaa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tiivistä yhteistyötä jatkossakin kaikessa varautumisen kehittämisessä sekä kansalaisille viestimisessä valmiuteen ja varautumiseen liittyvissä kysymyksissä.

Luonnoksessa huoltovarmuusselonteoksi on tunnistettu hyvin kansainvälisen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaikutuksia Suomen huoltovarmuuteen sekä varautumista tukevia kansallisia vahvuuksia.

Strategiset painopisteet ja erityispiirteet

STTK ry pitää selontekoluonnoksessa tunnistettuja painopisteitä ja kansallisia erityispiirteitä sekä vahvuuksia pääosin perustellusti valittuina. STTK kiittää erityisesti mainintaa vakaasta julkisesta taloudesta ja kansantalouden kilpailukyvyistä huoltovarmuuden perustana.

Esimerkiksi riippuvuus meriliikenteestä sekä energiaintensiivisyys ja ilmastossa tapahtuvat muutokset ovat keskeisiä huoltovarmuuden strategista kehittämistä ohjaavia reunaehtoja. Hybridi- ja digitaaliset uhat edellyttävät yhteiskunnalta hyvin laajaa ja jatkuvaa strategista varautumisyhteistyötä, joten niiden on tärkeä tulla huomioiduksi erityisesti varautumisen kehittämispainopisteinä.

Koska selontekoluonnoksessa kuitenkin todetaan varautumisen painopisteen olevan siirtymässä kriisinsietokyvyn turvaamiseen, ja pandemian vaikutus sekä turvallisuuspoliittisen tilanteen muutos tunnistetaan selonteon lähtökohdiksi, STTK katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuoltosektorin roolin ja toimintaedellytysten tunnistamisen osana huoltovarmuutta tulisi nousta yhdeksi strategiseksi painopisteeksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintavarmuus- ja valmius sekä henkilöstön osaaminen ja saatavuus ovat äärettömän keskeisiä elementtejä hyvin monenlaisiin kriisitilanteisiin varautuessa eritoten, kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuut ovat kansallisesti suuressa murroksessa. STTK esittääkin, että huoltovarmuushjelmatyötä täydennetään sosiaali- ja terveydenhuollon omalla, erityisellä ohjelmatyöllä laajassa sidosryhmäyhteistyössä.

Selonteossa todetaan, että valtion yhtiöomistuksen strategisena tavoitteena on myös huoltovarmuuden turvaaminen. STTK pitää tätä tavoitetta erittäin tärkeänä säilyttää myös tulevaisuudessa, sillä kaikilla huoltovarmuuden kannalta keskeisillä sektoreilla ja toimialoilla toimintaa ei välttämättä ole mahdollista ylläpitää tai kehittää puhtaasti markkinaehtoisesti ilman yhteiskunnan tukea. Esimerkiksi meriliikenne ja merikuljetusten vaarantumattomuus ei välttämättä ole tulevaisuudessa taattu puhtaasti markkinaehtoisella toiminnalla, eritoten alusten ulosliputustilanteissa. STTK huomauttaakin, että vaikka markkinaehtoisuus on tärkeä periaate, voi kategorinen markkinaehtoisuuden ensisijaisuus ja yhteiskunnan viimekätisyys, johtaa erityisesti poikkeusoloissa huoltovarmuuden tosiasialliseen vaarantumiseen.

Taina Vallander
johtaja, STTK ry